

درسنامه‌ی درس ۹ : سرگذشت دانه

سلام پسرهای عزیزم امروز می خواهیم با یک دیگر درس نهم علوم را مطالعه کنیم .

ریشه گیاه را محکم در خاک نگه می دارد

اجزای مهم گیاه ریشه، ساقه و برگ است

آب و مواد غذایی از طریق ریشه وارد گیاه می شوند

ساقه ی گیاه آب و مواد غذایی را به برگ می رساند

ریشه و ساقه و برگ بعضی از گیاهان خوراکی هستند.

ریشه های خوراکی مانند : تربچه - شلغم - لبو - هویج و ...

ساقه های خوراکی مانند : کرفس - ریواس و ...

برگ های خوراکی مانند : کلم - کاهو - اسفناج و ...

دانه قسمتی از گیاه است که درون میوه قرار دارد.

پسرهای عزیزم همانطور که می دانید دانه ها از نظر ویژگی های ظاهری مانند : اندازه, شکل, سختی, رنگ, خوراکی بودن یا غیر خوراکی بودن و ... گوناگون هستند. بعضی دانه ها سفت هستند مانند دانه ی گیلاس و بعضی نرم هستند مانند دانه های میوه ی توت فرنگی .

بعضی دانه ها بالدار هستند مانند دانه کاج

خلاصه این که دانه ها هم برای خود دنیایی دارند.

درون بعضی از میوه ها یک دانه وجود دارد مانند : هلو - زرد آلو - گیلاس - آلبالو و ...

درون بعضی از میوه ها چند دانه وجود دارد مانند : پرتقال - سیب - لیمو شیرین و ...

دانه ها دو نوع هستند :

(۱) یک قسمتی یا تک لپه ای مانند : برنج - گندم - جو و ...

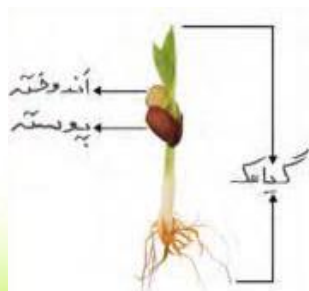
(۲) دو قسمتی یا دو لپه ای مانند : نخود - باقلا - عدس و ...

از دانه ها استفاده های زیادی می شود. مانند :

- ۱- استفاده های دارویی مثل خاکشیر و به
- ۲- استفاده های غذایی مثل گندم و برنج
- ۳- استفاده به عنوان خوراک پرندگان مثل ارزن - دانه آفتابگردان
- ۴- تهیه ی روغن مثل روغن بادام - روغن زیتون - روغن آفتابگردان

هر دانه از سه بخش تشکیل شده است ۱- پوسته ۲- اندوخته ی غذایی ۳- گیاهک

رشد دانه

دانه ها برای رشد به خاک مناسب، آب، هوا، نور کافی و گرمای مناسب نیاز دارند.

اگر دانه در جای مرطوب و مناسب قرار بگیرد گیاهک از اندوخته ی دانه استفاده می کند تا رشد کند.

از رشد دانه، یک گیاه جدید به وجود می آید که این گیاه هم می تواند دوباره دانه تولید کند.

راه های پراکنده شدن دانه ها

مهم ترین کار دانه، تولید گیاه جدید است. دانه های یک گیاه ممکن است به وسیله ی باد، آب، جانوران و انسان ها پراکنده شوند. دانه ها با پراکنده شدن در جاهای مناسب رشد می کنند.

۱- باد دانه هایی را جا به جا می کند که سبک هستند و بال یا چتر دارند مانند : دانه های کاج و قاصدک

۲- بعضی از دانه ها در آب جاری قرار می گیرند و همراه با آن جا به جا می شوند مانند : دانه های چمن

۳- بعضی از دانه ها به پشم و پر جانوران چسبیده و جا به جا می شوند.

۴- انسان هم دانه ها را از گیاه جدا می کند و در جای دیگر می کارد.

قلمه

یک گیاه فقط از رویش دانه به وجود نمی آید. قلمه زدن نیز یکی از راه های زیاد کردن گیاهان است.

قلمه تکه ای از گیاه (معمولاً ساقه) است که آن را از گیاه اصلی جدا کرده و در آب یا خاک مرطوب می گذارند تا پس از چند روز رشد کرده و به گیاه جدید تبدیل شود. گیاهانی مانند حسن یوسف - پیچک - شمعدانی که از طریق قلمه زدن زیاد می شوند.

